

Recenzii

Libertatea omului oferă posibilitatea de a alege calea pe care sufletul nemuritor trebuie să pornească înspre Dumnezeu. Nepăsarea față de Dumnezeu marchează prima treaptă de ruptură, și anume răceala. Sfântul Antonie cel Mare spunea că atunci când ne facem răi, ne îndepărtăm de Dumnezeu, prin neasemănarea noastră cu El. În funcție de alegere, există răsplată și pedepse pe lumea cealaltă. Sfântul Isaac Sirul mărturisea că raiul este dumnezeiasca iubire, iar ura este pridvorul iadului, aducând asupra sufletului omului un chin de nesuportat. Autorul continuă cu prezentarea chinurilor sufletului imediat după moartea trupului și cu prezentarea chinurilor trupului după reuniunea cu sufletul după judecata finală. Legea morală și dumnezeiasca dreptate reprezintă atenționările prin intermediul cărora sufletul omului se poate salva de chinurile veșnice ale iadului.

Cea de-a doua secțiune vorbește despre rai și despre viața de după viață. În ceea ce privește descrierea raiului, citatul Sfântului Ilie Miniat este edificator: „*Raiul este binecuvântata patrie a protopărinților noștri, liman mult iubit al nădejii mele, dorirea cea mare a dragostei mele, răsplata cea mai de pe urmă a credinței mele*” (p. 62).

Desfătarea dreptilor în rai este continuă, trupurile lor devenind, după învierea cea de obște, neputrezicioase, ușoare, nemuritoare, preschimbate, duhovnicite și luminoase, asemeni trupului lui Hristos din timpul Schimbării Sale la față pe Tabor. Nimeni nu va disprețui pe celălalt și fiecare va fi mulțumit cu mântuirea dăruită lui.

Inima celui drept, care a fost însetată de fericire, își va găsi potolirea în brațele părințești dumnezeiești. Sfântul Ioan de Kronstadt subliniază că „*în veacul viitor fericirea noastră va spori necontenit, când vom vedea întru uimire străluciți și minunați îngeri ai lui Dumnezeu; ne vom minuna când îi vom vedea pe toți sfinții adunați din toate veacurile: prooroci, apostoli și mulți alții și mai cu seama când vom contempla pe Dumnezeu în lumina Lui cea nepătrunsă și vom vedea strălucirea lăuntrică și fericirea cea desăvârșită, neîntunecată de vreun păcat, de vreo teamă, de vreo oarecare grijă ori de vreo întristare*” (p. 79-80).

Calea de acces înspre rai este îngustă și plină de necazuri, de nesuportat pentru cei necredincioși, însă ușoară și plăcută este pentru creștinul înaripat cu credință, nădejde și dragoste către Dumnezeu și către aproapele. Cuvintele Sfinților Părinți sunt decisive în acest sens: „*Credința cea neîndoielnică, nădejdea cea neclintită și dragostea cea nestinsă sunt rai pentru suflet!*”. În acest mod, putem să spunem că acest rai este mult dorita Viață de după viață și că Împărăția lui Hristos nu va avea sfârșit.

Drd. Adrian-Nicolae Păunescu

Arhimandrit Vasilios Bacoianis, *Necazurile vieții – suferința purtătoare de sens, dreptatea dumnezeiască, despre iertarea păcatelor*, traducere din limba greacă de Preot Vasile Manolache, Editura De Suflet, Editura Tabor, București, 2011, 167 p., ISBN 978-606-92942-2-2

Literatura religioasă românească s-a îmbogățit duhovnicește prin apariția unui nou volum din scrierile părintelui arhimandrit Vasilios Bacoianis, al cărui limbaj teologic este

Recenzii

simplu și accesibil publicului larg. Temele abordate de părintele arhimandrit sunt diverse și se încearcă oferirea unor răspunsuri plauzibile la problemele cu care societatea umană se confruntă la ora actuală.

Tema cărții este legată de motto-ul de început: „*Mai bine să suferim în lumea aceasta decât în lumea cealaltă*” (Nicolae Berdiaev). Necazurile vieții reprezintă o mare problemă socială și spirituală, care îl chinuie teribil pe om. Înțelegerea necazurilor, a scopurilor lor și a acceptării lor în viețile creștinilor reprezintă o provocare, pe care au îndeplinit-o numai Mântuitorul Iisus Hristos și sfinții.

Părintele arhimandrit a structurat cartea în șapte părți, în cadrul cărora a inserat mai multe subcapitole cu titluri sugestive. Ideea centrală a cărții este: „*Suferința reprezintă instrumentul care deschide larg poarta Raiului*”.

Partea întâi pornește cu prezentarea creării lumii de către Dumnezeu, „*cu o înțelepciune și o măiestrie mai presus de fire*” (p.17). Omul este dependent de Pronia dumnezeiască, nepunând trăi fără ea: „*Dar întorcându-Ți Tu fața Ta, toate se vor tulbura; lua-vei duhul lor și se vor sfârși și în țărână se vor întoarce*” (Psalmul 103,30). Diavolul îl urăște pe om și l-ar distruge într-o clipită, însă nu se poate atinge de om, decât dacă primește îngăduință de la Domnul.

Partea a doua este încadrată de cuvintele Sfântului Ioan Scărarul: „*Pronia divină se întinde asupra întregii zidiri, ajutorul lui Dumnezeu se dăruiește celor credincioși, ocrotirea divină se întinde asupra celor cu adevărat credincioși, mila divină se întinde asupra celor care Îl slujesc, iar implorarea se face de către cei care-L iubesc*” (p. 32). Necazurile sunt legate de voia dumnezeiască. Sf. Ioan Damaschin spune că în Dumnezeu distingem două lucrări: cea din bunăvoință și cea din pogorământ. Prima lucrare se referă la toate lucrurile care vin direct de la Dumnezeu, din bunătatea Sa (Întruparea Fiului Său, Învierea), iar cea de a doua lucrare se referă la cele neplăcute, pe care le îngăduie să se întâmple. Necazurile în viața noastră sunt îngăduite de către Dumnezeu, nu ca să ne facă rău, ci ca să ne izbăvească de rău. Astfel, Dumnezeu poate fi privit ca un pedagog, care știe cât trebuie să ne lase în cuptorul ispitelor.

Partea a treia atinge problema păcatului și a consecințelor nefaste ale acestuia, precum și problema bolii, care devine un prilej de împotrivire înaintea lui Dumnezeu. Medicul francez Paul Tournier spune că cele mai multe boli nu vin brusc, precum fulgerul din cer, ci sunt pregătite în timp, de viața dezordonată, de desfrânare, de munca exagerată și de conflictele morale. Bineînțeles că boala poate să fie și o consecință a păcatelor părinților, conform proverbului popular: „*Păcatele părinților îi chinuie pe copii*”. Și reciproca este valabilă. Adeseori, boala poate fi un prilej de postire, deoarece Dumnezeu știe că prin postirea bolii, omul se curățește de păcate. Exemplele cu Sfântul Vasile cel Mare și Sfânta Sinclitichia, prezentate spre sfârșitul părții a treia, arată și aspectul soteriologic al bolii.

Partea a patra aseamănă necazurile vieții și boala cu asumarea purtării crucii lui Hristos. Sfântul Ioan Gură de Aur spune următoarele: „*Dacă Dumnezeu ne-ar pedepsi pentru păcatele noastre, neamul omenesc ar fi dispărut de mult!*”. Acest citat evidențiază de fapt îndelunga răbdare a lui Dumnezeu, însă îi mai pedepsește pe unii, ca să-i înțeleptească pe cei nepăsători.

Recenzii

Partea a cincea atrage atenția asupra faptului că sănătatea nu poate fi considerată a fi un criteriu al afecțiunii divine, deoarece neprezența bolii te poate face insensibil înaintea lui Dumnezeu. Boala sau necazul te face să vezi viața cu alți ochi. Pentru drepti, boala reprezintă un prilej de a deveni mai buni. Întâlnirea omului cu Dumnezeu în cadrul bolii face ca rugăciunea să fie mai puternică. Victor Hugo spunea că ochii înlăcrimați îl privesc mai bine pe Dumnezeu. Martirii lui Hristos sunt cei care rabdă cu vitejie necazurile și ispitele. Sfântul Ambrozie al Milanului sublinia că atunci când toate ne merg bine și nu există un necaz care să ne apropie de Dumnezeu, de fapt El este mânios pe noi.

În partea a șasea autorul vorbește despre acceptarea suferinței fără cârtire, oferind exemplul Dreptului Iov. Dictonul celebru: „*Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat*” reprezintă acceptarea voii lui Dumnezeu în viața noastră.

Ultima parte a cărții vorbește despre slujirea bolnavilor, despre vizitarea acestora, despre îngrijirea părinților, despre faptul că orice om nu trebuie să uite niciodată faptul că îngrijirea de sufletul suferindului atrage revărsarea milostivirii lui Dumnezeu.

Drd. Adrian-Nicolae Păunescu

Dr. Dmitri Avdeev, *Psihiatria pentru duhovnici*, trad. din limba rusă de Adrian Tănăsescu-Vlas, Ed. Cartea Ortodoxă, București, 2011, 214 p., ISBN 978-973-136-247-2

Autorul acestui volum, cu multiple specializări; precum cele de medic psihiatru, psihoterapeut, specialist în psihologie medicală etc: atestate la nivel mondial, este totodată și un fiu al Bisericii Ortodoxe Ruse cu activitate deosebit de bogată, misionară. Autorul mărturisește în cuvântul despre volum faptul că eforturile sale se îndreaptă spre explicarea distincției dintre păcat și boală psihiatrică, distincție pe care vrea să o elucideze mai ales în rândul preoților, care intră în contact direct cu oamenii suferinzi și care mijlocesc vindecarea lor.

Cartea prezintă, în prima parte; atât formele bolilor și ale necazurilor, în general, cât și formele și categoriile bolilor psihice în special, prezentând câteva simptome ale tulburărilor psihice. Autorul descrie aici câteva boli psihice, din perspectivă medicală, dar și cu sfaturi pentru tratarea duhovnicească a lor, după specificul și manifestările fiecăreia. Printre bolile amintite se numără: schizofrenia, psihoza maniaco-depresivă, epilepsia, tulburările psihice ale vârstei a treia, demența etc. În tratarea acestora, Doctorul Dmitri Avdeev subliniază că un prim pas este convingerea penitentului că boala psihică nu este o rușine, ci este o cruce și chiar dacă sunt lucruri pe care un astfel de bolnav nu le poate face, ceea ce poate cu siguranță face este să se smerească. Iar asumarea acestei stări este terenul pe care orice vindecare este posibilă. Volumul tratează apoi problematica raportului dintre psihiatrie și pastorație, importanța sinergiei dintre cele două fiind cu atât mai importantă cu cât, conform statisticilor, dintre toate tulburările depresive, un procentaj de 98% sunt provocate de cauze duhovnicești-psihologice și doar 2% sunt cauzate de afecțiuni severe, pentru care este nevoie de intervenție medicală. În continuarea studiului, Dr. Dmitri